

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

11/10-2428

17.07.2015

**Міністерство екології та
природних ресурсів України**

Надсилаємо адресований Міністерству екології та природних ресурсів України депутатський запит групи народних депутатів (Сольвара Р.М. та інших, всього 3 депутата), оголошений на засіданні Верховної Ради України 17 липня 2015 року, для розгляду і надання відповіді авторам запиту і Верховній Раді України у встановлений чинним законодавством 15-денний термін.

Додатки: на 4 арк. у 1 прим.;

матеріали на 7 арк. - тільки адресату.

В. ГРОЙСМАН

7428

НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ

"16" листопада 2015 р.

Кабінет Міністрів України
Міністерство екології та природних ресурсів України
Міністерство енергетики та вугільної промисловості України
Міністерство охорони здоров'я України

ДЕПУТАТСЬКИЙ ЗАПИТ

щодо необхідності ретельного вивчення обставин та доцільності створення Чорнобильського біосферного заповідника на території зони відчуження

До нас, як народних депутатів України, звернулися Кірсєв Сергій Іванович – заступник директора Державного спеціалізованого підприємства «Чорнобильський спецкомкомбінат (ДСП «ЧСК»)), академік Валерій Михайлович Шестопапов від імені академіків НАНУ і НААНУ В.Г. Бар'яхтара, Д.М. Гродзинського, Б.С. Прістера, Олініченко Людмила Павлівна - генеральний директор «Науково-виробничого підприємства «ОМіТех» з проханням втрутитись у ситуацію у зв'язку з намірами Міністерства екології та природних ресурсів України ініціювати створення Чорнобильського біосферного заповідника на території існуючої 30 кілометрової зони відчуження та проведення у зв'язку з цим реорганізації низки державних підприємств, які займаються поводженням з радіоактивними відходами в зоні відчуження. Слід зауважити, що створення цього заповідника підтримано Постановою Верховної Ради України від 22 квітня 2015 р. № 348-VIII «Про рекомендації парламентських слухань на тему «Про зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС, об'єкт «Укриття» та перспективи розвитку Зони відчуження».

Заявники вважають, що створення зазначеного біосферного заповідника та зміни меж зони відчуження потребують попереднього ретельного вивчення наслідків такого кроку та проведення великою підготовчої роботи. Зокрема, вчені звертають увагу на низку факторів, які можуть призвести до загрози національної, екологічної та економічної безпеки України, зриву міжнародних проектів із забезпечення ядерної безпеки та поводження з радіоактивними відходами, а також до порушення чинного законодавства.

Заявники вважають, що створення біосферного заповідника на радіоактивно-забрудненій території значно зменшить можливості управління процесами щодо недопущення і мінімізації наслідків надзвичайних ситуацій

(пожежі, серйозні аварії у 10-кілометровій зоні, аварії на гідротехнічних спорудах тощо), які можуть бути істотною загрозою не тільки у межах нинішньої зони, а й для віддалених населених територій.

На думку заявників, потрібно провести всебічні дослідження зони відчуження, що стосуються екологічних, санітарних, технічних правових та економічних аспектів із залученням державних установ, фахівців Національної академії наук, центральних органів виконавчої влади з питань продовольчої безпеки держави, безпеки використання ядерної енергії тощо та сформулювати експертний висновок про можливість чи неможливість повернення земель зони відлучення у господарське користування. А також провести повний аудит суб'єктів діяльності у Зоні відчуження для оцінки ефективності використання ними коштів державного Фонду поводження з радіоактивними відходами.

Заявники наполягають на тому, що зона відчуження залишається джерелом забруднення практично всіх складових навколишнього середовища. За рахунок процесів перерозподілу та міграції радіонуклідів, за депонованих після аварії в захороненнях, ландшафтах, замкнених водоймах, окремих об'єктах йде процес формування вторинних джерел за межами зони, що робить їх небезпечними для населення, що проживає на прилеглих до зони відчуження територіях. До того ж, унікальне сполучення техногенних особливостей чорнобильської аварії та природних умов зони відчуження зумовило формування надзвичайно складної радіоекологічної ситуації й високу уразливість цього регіону, що зумовило низьку ефективність прямого втручання в природні процеси інженерно-технічними методами. Ці території виведені із господарського використання та мають особливу форму управління, що здійснюється Державним Агентством з управління зоною відчуження (надалі ДАЗВ).

Повернення частини земель на території 30 км зони відчуження у господарське користування, за винятком 10-км зони, створить умови для погіршення (або повної ліквідації) бар'єрної функції Зони відчуження на шляхах виносу радіонуклідів, виключення території Зони відчуження із переліку майданчиків для можливого захоронення довго існуючих та високоактивних радіоактивних відходів, що в свою чергу, приведе до непомірних витрат, які пов'язані як з вибором, так і з відводом земель для майданчиків в інших регіонах країни.

Також непродумані кроки щодо зменшення зони відчуження можуть призвести до зриву виконання програм міжнародної допомоги в питаннях удосконалення інфраструктури поводження з радіоактивними відходами в Україні, які базуються на довгострокових системо утворюючих проектах, пов'язаних з реалізацією Законів України «Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи» та «Про Загальнодержавну цільову екологічну програму поводження з радіоактивними відходами».

Заявники звертають також увагу на те, що створення Чорнобильського біосферного заповідника суперечить Закону України «Про природно-заповідний фонд України» відповідно до якого на території заповідника заборонена будь-яка діяльність, «що суперечить цільовому призначенню заповідника, порушує природний розвиток процесів та явищ або створює загрозу шкідливого впливу на його природні комплекси та об'єкти». Разом з тим Закон України «Про правовий режим територій, що зазнали забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи» вимагає здійснювати обов'язкові заходи «щодо запобігання винесенню радіонуклідів з території зон і радіоактивному забрудненню навколишнього середовища, утримання території в належному санітарному і пожежобезпечному стані, застосування методів фіксації радіонуклідів на місцевості». Неузгодженість між собою норм цих Законів України призведе до перманентного конфлікту в діях підрозділів Зони відчуження та Заповідника.

Заявники також вважають не доцільним та таким, що суперечить законодавству України, зокрема Закону України «Про Загальнодержавну цільову екологічну програму поводження з радіоактивними відходами», наміри Міністерства екології та природних ресурсів України щодо проведення реорганізації державних підприємств, які займаються поводженням з радіоактивними відходами, перерозподілу функцій між ЧАЕС та підприємствами, а також щодо ліквідації ДАЗВ. На думку заявників, запропонована реорганізація порушує насамперед принцип комплексного підходу щодо розвитку системи поводження з радіоактивними відходами, який передбачає, що попередня обробка та кондиціонування радіоактивних відходів здійснюється на майданчиках підприємств, на яких вони утворюються, тобто на майданчиках ЧАЕС. Можлива ліквідація ДАЗВ порушує Закон України «Про використання ядерної енергії та радіаційний захист» яким передбачено розмежування функцій державного управління у сфері використання ядерної енергії і безпосередньої господарської діяльності в цій сфері. ДАЗВ визначено центральним органом виконавчої влади, який здійснює державне управління у сфері поводження з радіоактивними відходами на стадії їх довгострокового зберігання і захоронення, а ЧАЕС – суб'єктом господарювання, який здійснює діяльність по поводженню з радіоактивними відходами. Вчені та керівництво ДАЗВ не підтримують пропозиції ЧАЕС щодо ліквідації ДК «УкрДО» «Радон» та передачі її функцій до ЧАЕС, а також створення на базі ЧАЕС оператора по поводженню з радіоактивними відходами. На їх думку, ці пропозиції суперечать чинному законодавству, є ризикованими та потребуватиме значних бюджетних витрат.

Зважаючи на те, що відповідно до законодавства України межі зон відчуження та безумовного (обов'язкового) відселення встановлюються Кабінетом Міністрів України за погодженням з Національною академією наук, центральними органами виконавчої влади з питань продовольчої безпеки, безпеки використання ядерної енергії та на підставі Закону України

«Про статус народного депутата України» просимо розібратися у ситуації, ретельно вивчити застереження та пропозиції заявників щодо створення Чорнобильського біосферного заповідника за рахунок зменшення 30-кілометрової зони відчуження з метою уникнення загрози національної, екологічної та економічної безпеки України.

Про результати розгляду депутатського запиту просимо поінформувати народних депутатів України та заявників в порядку, встановленому чинним законодавством.

Додаток: на 7 арк.

Народні депутати України

Р.М. Сольвар (№295)

Г.Г. Бздох/239/

Є.А. Матвієнко (331)